

Posudek na bakalářskou práci

Autorka práce: Kateřina Rubešová

Název práce: Identita adolescentů v pěstounské péči

Vedoucí práce: Mgr. Hana Novotná

Bakalářská práce Kateřiny Rubešové se zabývá tématem identity, resp. sebepojetím a sebehodnocením, u adolescentů, kteří žijí dlouhodobě v pěstounské péči. Téma práce považuji za originální a přínosné. Přestože náhradní rodinná péče (a zejména pěstounská) je v současné době v kontextu České republiky zákonodárci a některými odborníky mohutně podporována, současných studií, které by pomohly přispět k jejímu rozvoji a zlepšení, je stále spíše poskromnu, přičemž výzkumných témat se nabízí mnoho. Oceňuji, že se Kateřina tématu identity u adolescentů v pěstounské péči ve své bakalářské práci rozhodla věnovat i přes komplikovanost samotného tématu a obtížnou dostupnost respondentů.

Práce Kateřiny je ucelená, rozdělená klasicky na teoretickou a empirickou část, jejíž součástí je i část metodologická.

Teoretickou část rozdělila autorka do tří kapitol, ve kterých se podrobně věnuje tématům adolescence, náhradní rodinné péče a identity. Předkládá pohled na specifika vývojového období adolescence (tj. na vývojové úkoly a vývojové změny v adolescenci a na socializaci), která úzce souvisí se sebepojetím a sebehodnocením. Pečlivě je napsána i kapitola věnující se náhradní rodinné péči, ve které se mimo nezbytných, ale obvyklých informací objevují i zajímavé informace týkající se například historie institutu pěstounské péče nebo informace o současném stavu náhradní rodinné péče v České republice. Důkladně je zpracována i kapitola zabývající se pojmem identity, kde se mimo jiného autorka věnuje tématům úzce souvisejícím s výzkumem, který je představen v empirické části. Jedná se zejména o kapitoly věnované genderové identitě a specifikám identity v adolescenci. Oceňuji, že v rámci teoretické části se autorka zaměřila na uvádění klíčových informací, díky čemuž je rozsah této části práce adekvátní.

Empirická část je kvalitativního charakteru. Hlavním nástrojem sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor a jako doplňující metoda byl zvolen dotazník. Autorka si za cíl bakalářské práce zvolila kromě deskripce a porozumění sebepožívání a sebehodnocení adolescentů v pěstounské péči, také zaměřit se na vliv pěstounské a biologické rodiny na identitu adolescentů. Zabývá se také genderovými rozdíly v sebepožívání adolescentů, čemuž byl také přizpůsoben výzkumný vzorek čítající tři dívky a tři chlapce.

Za pomoci metody otevřeného kódování autorka vymezila 8 kategorií, které velmi důkladně a kvalitně rozpracovává jak ve vztahu k celému výzkumnému souboru, tak i k jednotlivým respondentům. Následně s využitím techniky axiálního kódování realizovala kvalitní analýzu, z níž vyplynul teoretický model.

Ze zjištěných kategorií vzešly (ne zcela překvapivě) jako zásadní kategorie vazba a sebeobraz, přičemž u kategorie vazby byl zjištěn rozdíl v typu vazby mezi dívkami a chlapci. Jaká jsou dle autorky možná vysvětlení tohoto zjištění? Za zajímavý poznatek rovněž shledávám určité ovlivnění v sebepožívání vírou, které bylo zjištěno pouze u dívek, přičemž autorka uvádí souvislost s křesťanským založením pěstounských rodin. Vyvstává otázka, zda-

li i u chlapců – respondentů – bylo pozorováno takovéto založení pěstounských rodin nebo zda-li se jednalo spíše o náhodu, kdy pěstounské rodiny dívek byly nábožensky založené, zatímco rodiny chlapců nikoliv?

Za zdařilou část práce považuji diskuzi, která shrnuje podstatná zjištění a dává je do vztahu s jinými teoretickými a výzkumnými poznatky. Zároveň je zde prezentován náhled autorky na práci, kdy upozorňuje na její limity, a uvádí tipy na další možné využití a rozšíření.

Práce splňuje požadavky na formální stránku, její rozsah je adekvátní. Součástí práce jsou vhodně zvolené přílohy. Text je dobře strukturovaný, psaný čtivým jazykem, doplněný přehlednými tabulkami. Stylistická úroveň práce je na velmi dobré úrovni. Studentka používá relevantní českou i zahraniční literaturu, citace jsou provedeny odpovídajícím způsobem.

Bakalářskou práci pokládám za velmi zdařilou. Autorčin přístup k realizaci byl svědomitý, Kateřina pracovala průběžně, pečlivě, samostatně a byla otevřená vůči novým podnětům. Bylo zjevné, že zkoumané téma je autorce i díky osobním zkušenostem s problematikou pěstounské péče blízké a že ji badatelská práce těší.

Závěr:

Bakalářskou práci Kateřiny Rubešové považuji za kvalitní, autorka v ní prokazuje své dobré badatelské schopnosti. Práci doporučuji k obhajobě.

Praha, 15. května 2016

Mgr. Hana Novotná